

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Jméno autora: Mgr. Barbora Jášová

Datum vytvoření: 08. 09. 2013

Číslo DUMu: VY_32_INOVACE_19_CJL_2

Ročník: II.

Český jazyk a literatura

Vzdělávací oblast: Jazykové vzdělávání a komunikace, Estetické vzdělávání

Vzdělávací obor: Literatura

Tematický okruh: Česká literatura ve 2. polovině 19. století

Téma: Realistické drama

Metodický list/anotace:

Testové úlohy s možností výběru správných odpovědí. Každý žák má svůj test na papíře, do tabulky zapisuje pouze odpovědi pomocí křížků. U otázky číslo 10 zapíše žák konkrétní dvojice přímo do rámečku, horní řádek tabulky je vyhrazen pro podpis (jméno) žáka a třídu.

(Příprava na didaktický test u maturity). Kontrola správnosti může být provedena hromadě na tabuli.

Test je možné využít i jako opakování látky ve vyšším ročníku.

Realistické drama – test

1. Hlavní postavou dramatu Gabriely Preissové Její pastorkyňa je:

- a) Venkovská Švadlena
- b) Chamtivá Lízalka
- c) Bušková, žena radního
- d) Schovanka Jenůfa

2. Kdo zhudebnil drama Gabriely Preissové Její pastorkyňa?

- a) Bedřich Smetana
- b) Leoš Janáček
- c) Antonín Dvořák
- d) Antonio Vivaldi

3. Proč Laco v dramatu Její pastorkyňa znetvořil hlavní hrdince obličej?

- a) Už ji přestal milovat a nechtěl, aby ji měl někdo jiný.
- b) Potrestal ji za nevěru.
- c) Zohavil ji, protože zabila své dítě.
- d) Chtěl jí dokázat, že Števa ji miluje pouze pro její krásnou tvář.

4. Gabriela Preissová napsala ještě také drama:

- a) Gazdina roba
- b) Naši furianti
- c) Eva
- d) Lucerna

5. Tématem divadelních her G. Preissové bývá nejčastěji:

- a) Prostředí města, vztahy mezi lidmi z řad budovatelů, revolucionářů.
- b) Vesnická tragédie, hlavní postavou bývá žena. Ve svých dílech kritizuje vliv majetku, peněz a nesmyslné společenské konvence.
- c) Venkov, prostředí jihočeské vesnice, humorné výjevy ze života sedláků.
- d) Prostředí ve středočeském malém městě, milostné vztahy mezi staršími muži a mladými dívkami.

6. S jakým nářečím se setkáváme v Maryše bratří Mrštíkoviých?

- a) S jihočeským
- b) S krkonošským
- c) S hanáckým
- d) S ostravským

7. Zasaďte úryvek do kontextu díla Maryša, vyberte myšlenku, která ukázkou nejlépe vystihuje:

MARYŠA, STROUHÁLKA

Když se opona vyhrne, je tetka v nejživější rozprávce. Maryša poslouchá, neodpovídá a dělá své, zády obrácena k tetce.

STROUHÁLKA *(s povzdechem a ličenou nedbalostí)*

Ba! *(zívne si nuceně)*

MARYŠA *(bije rozčileně prádlem do koše)*

STROUHÁLKA Je to pravda! Nemůže být nic horšího, než takový manželství. Člověk pořádně usnót nemůže a ráno, dyž vstává, jako by na vodě vstával: všechno pod nohama uhébá, všechno z rukó padá a co člověka těší, těší enem napůl a srdce pořád jako led. *(zívne zas).*

MARYŠA Vidíte a mě do toho ženete.

STROUHÁLKA *(odmítavě vrtí hlavou).* Ale to je jenom načas, než si člověk zvykne. Taky sem na svém kdejaké roh viděla a dnes? Su ráda, že Tomáška mám. Až přindeš do let, taky tak budeš mluvit. *(zívne zas).* Ba, milá děvčico, vdě se, dokud seš mladá – zhrbacenó si tě žádné nevezme. Jako ta přezrálá hruška je pak člověk – nikdo o ňu nezavadí, každé do ní kopne.

mlčení.

MARYŠA *(s úsměvem)* No, na takový štěstí mám dycky času dost.

- a) Úplný závěr dramatu, Strouhalka už je stará, stěžuje si na svého nevěrného manžela.
- b) Druhé jednání, tetka Strouhalka naléhá na Maryšu, aby si vzala Vávru, dokud je mladá, že si v manželství zvykne.
- c) Začátek díla, Maryšina teta přesvědčuje hlavní hrdinku, aby utekla s Franckem, aby si nezkazila život.
- d) Třetí jednání, Maryša a Strouhalka jsou kamarádky ze vsi, navzájem si vypravují o těžkém výběru partnera, mluví o vdavkách.

8. V dramatu bratří Mrštíků je dívka rodiči donucena ke sňatku:

- a) S vdovcem Franckem
- b) S mlynářem Vávrou
- c) S vdovcem Lízalem
- d) S mlynářem Lízalem

9. Která z postav dramatu Maryša si nakonec uvědomí svoji chybu, pochopí, že zastávala nesprávný názor?

- a) Matka Maryši Lizalka
- b) Tetka Strouhalka
- c) Francek
- d) Maryšin otec

10. Utvořte správné dvojice:

- a) citlivá selská dívka, miluje Francka, provdá se na nátlak rodičů
 - b) Maryšin otec, sedlák, jde mu víc o peníze než o štěstí jeho dcery
 - c) vdovec, svou první ženu (a potom i Maryšu) bije, Maryšu si bere pro peníze
 - d) chudý, odvážný, ale paličatý, chasník - rekrut, miluje Maryšu
1. Francek 2. Maryša 3. Vávra 4. Lizal

11. Zasad'te úryvek do kontextu díla *Maryša*. Vyberte myšlenku, která ukázku nejlépe vystihuje:

VÁVROVÁ, VÁVRA

- VÁVRA *(vejde a věsí pilku na hřebík).*
VÁVROVÁ *(se hřmotem se probírá ve lžičníku a pak nese Vávrovi hrnek se lžičkou).*
 Chceš bílý nebo černý? Nesu ti černý. –
VÁVRA Černý mně dej.
VÁVROVÁ *(staví na stůl před něho hrnek).*
VÁVRA *(mlčky sedne a položí čepici na stůl; ochotně).* Sladilas to?
VÁVROVÁ *(sejme cukr s police, přinese na stůl a mlčky přisune k němu).* Zapomněla sem. *(Pak jde zas ke sporáku a sleduje stranou každý jeho pohyb.)*
VÁVRA *(míchá lžičkou a srkne kávy).* Od koho je káva?
VÁVROVÁ Od žida.
VÁVRA Proč ne ze spolku?
VÁVROVÁ Měli zavíno.
VÁVRA Tahle je ztuchlá, nebo co. *(Rychle pije.)*
VÁVROVÁ *(jeví nepokoj a neví, jak a kde má stát. Ohlíží se stále po Vávrovi. S nápadným účastenstvím).*
 Pojedeš na panský?
VÁVRA Na panský. – Proč se ptáš?
VÁVROVÁ Tak; aby dříví bylo suchý. Včera sme nemohly ani zatopit.
 Oba mlčí.

- a) Poslední jednání, Vávra předtím znovu uráží Maryšu, na chvíli odejde, ta mu s rozmyslem nasype jed do kávy.
- b) Poslední jednání, konec dramatu. Vávra se napije, pak se chce k Maryše přiblížit laskavými slovy, dokonce ji chce políbit na tvář – ona jej pouze pobízí: „Pij!“ a Vávra odejde na dříví do lesa.
- c) Třetí dějství. Úplný začátek soužití Maryši a Vávry, zatím nedochází k žádným dramatickým situacím, Vávra se zpočátku chová slušně.
- d) Čtvrté jednání. Mezi Maryšou a Vávrou vrcholí napětí. Maryša je rozhodnutá po odchodu manžela utéct s Franckem.

12. Vysvětli, proč jsou v ukázce užity různé druhy písma:

- a) Autor chce zvýraznit některé pasáže textu.
- b) Text je určen k předvádění na jevišti. Jsou zde uvedeny postavy, které promlouvají, scénické a režijní poznámky, které informují o tom, kdo je mluvčím, přibližují mimiku, gesta, chování.
- c) Autor různým typem písma určuje, kdo bude jako repliku pronášet.
- d) Typy písma nemají žádný bližší účel.

13. Drama *Naši furianti* je dílem:

- a) Josefa Kajetána Tyla
- b) Aloise Mrštika
- c) Ladislava Stroupežnického
- d) Viléma Mrštika

14. Komu se říká *furiant*?

- a) Je to název pro lidový kroj z oblasti, kde se drama odehrává.
- b) Je to velmi zlý, ukřičený muž, protějšek fúrie.
- c) Sebevědomý člověk, vždy musí prosadit svou vůli a vždy má pravdu (i když ji nemá), nechce si ustoupit už jen z principu, musí mít poslední slovo.
- d) Je to pomůcka ševce při výrobě vysokých holínek.

Realistické drama – řešení testu

1. Hlavní postavou dramatu Gabriely Preissové *Její pastorkyňa* je:
D/ Schovanka Jenůfa
2. Kdo zhudebnil drama Gabriely Preissové *Její pastorkyňa*?
B/ Leoš Janáček
3. Proč Laco v dramatu *Její pastorkyňa* znetvořil hlavní hrdince obličej?
D/ Chtěl jí dokázat, že Števa ji miluje pouze pro její krásnou tvář.
4. Gabriela Preissová napsala ještě také drama:
A/ Gazdina roba
5. Tématem divadelních her G. Preissové bývá nejčastěji:
B/ Vesnická tragédie, hlavní postavou bývá žena. Ve svých dílech kritizuje vliv majetku, peněz a nesmyslné společenské konvence.
6. S jakým nářečím se setkáváme v *Maryše* bratří Mrštíkových?
C/ S hanáckým
7. Zasad'te úryvek do kontextu díla *Maryša*, vyberte myšlenku, která ukázkou nejlépe vystihuje:
B/ Druhé jednání, tetka Strouhalka naléhá na Maryšu, aby si vzala Vávru, dokud je mladá, že si v manželství zvykne.
8. V dramatu bratří Mrštíků je dívka rodiči donucena ke sňatku:
B/ S mlynářem Vávrou
9. Která z postav dramatu *Maryša* si nakonec uvědomí svoji chybu, pochopí, že zastávala nesprávný názor?
D/ Maryšin otec
10. Utvořte správné dvojice:
1D 2A 3C 4B
11. Zasad'te úryvek do kontextu díla *Maryša*. Vyberte myšlenku, která ukázkou nejlépe vystihuje:
A/ Poslední jednání, Vávra předtím znovu uráží Maryšu, na chvíli odejde, ta mu s rozmyslem nasype jed do kávy.
12. Vysvětli, proč jsou v ukázce užity různé druhy písma:
B/ Text je určen k předvádění na jevišti. Jsou zde uvedeny postavy, které promlouvají, scénické a režijní poznámky, které informují o tom, kdo je mluvčím, přibližují mimiku, gesta, chování.
13. Drama *Naši furianti* je dílem:
C/ Ladislava Stroupežnického
14. Komu se říká furiant?
C/ Sebevědomý člověk, vždy musí prosadit svou vůli a vždy má pravdu (i když ji nemá), nechce si ustoupit už jen z principu, musí mít poslední slovo.

	A	B	C	D
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				

Použitá literatura:
MRŠTÍK, Alois; MRŠTÍK, Vilém. Maryša. Brno: Větrné mlýny, 2005,
ISBN 808615176X.